

Bryssel den 24 april 2025
(OR. en)

8235/25
ADD 2

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 23 april 2025

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: COM(2025) 185 final

Ärende: BILAGA
till
Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska
rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt
regionkommittén - Rapport om Schengenläget 2025 - **Bilaga 2** -
Förteckning över bästa praxis som identifierats inom ramen för
Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 185 final.

Bilaga: COM(2025) 185 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.4.2025
COM(2025) 185 final

ANNEX 2

BILAGA

till

**Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet,
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén**

Rapport om Schengenläget 2025

BILAGA 2

Förteckning över bästa praxis som identifierats inom ramen för Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism

För att Schengenområdet ska fungera väl krävs att medlemsstaterna tillämpar Schengenreglerna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism är en viktig skyddsåtgärd för att säkerställa ett korrekt genomförande av Schengenregelverket, vilket inte bara gör det möjligt att snabbt upptäcka sårbarheter, utan även att identifiera bästa praxis och innovativa lösningar som införts av medlemsstaterna.

Den förteckning över bästa praxis som åtföljer rapporten om Schengenläget 2025 utgör den tredje upplagan sedan den nya förordningen om Schengenregelverkets utvärderings- och övervakningsmekanism trädde i kraft. Det är ett levande dokument som omfattar såväl bästa praxis från den tidigare upplagan av förteckningen som nya och innovativa åtgärder som framkom under de utvärderingar som gjordes 2024. Dessa åtgärder förbättrar genomförandet av de gemensamma reglerna avsevärt och skulle kunna anammas av andra medlemsstater.

I förteckningen sammanställs en rad olika exempel på bästa praxis för flera aspekter av Schengenregelverket, däribland den nationella förvaltningen av Schengensamarbetet, förvaltningen av de yttre gränserna, viseringspolitik, återvändanden samt åtgärder inom Schengenområdet, såsom inre gränser och inre säkerhet. Syftet är att ge insikt i innovativa strategier, verktyg och åtgärder som kan stödja medlemsstaternas myndigheter i genomförandet av Schengenregelverket och att underlätta kunskapsutbyte mellan myndigheterna. Ytterligare utbyte av kunskap och erfarenheter bör främjas inom de berörda rådsorganen för att stärka detta samarbete. Förteckningen syftar till att komplettera den befintliga bästa praxis som beskrivs i tillämpliga rekommendationer eller handböcker från kommissionen eller rådet med nya insikter.

Denna förteckning har en förklarande karaktär och är inte rättsligt bindande. Tanken är att den ska fungera som en värdefull resurs för beslutsfattare, tjänstemän inom brottsbekämpningen och andra aktörer som bidrar till Schengenrådets smidiga och effektiva funktion, men även som stöd till möjliga lösningar för avhjälpande åtgärder mot bakgrund av utvärderingsgruppernas framtida rekommendationer. Förteckningen är en del av den årliga rapport som avses i artikel 25 i rådets förordning (EU) 2022/922.

NATIONELL FÖRVALTNING AV SCHENGENSAMARBETET

1. Nationella strategier

Genomförandet av europeisk integrerad gränsförvaltning

Styrning av nationell integrerad gränsförvaltning

- Beredningsplanen omfattar detaljerade förfaranden för en rad möjliga krisscenarioer samt tydliga roller och ansvarsområden för alla berörda nationella myndigheter (däribland Polisen, Tullen, Försvarmakten och Migrationsverket) samt lokala intressenter (t.ex. kommuner och icke-statliga organisationer). Sådana planer kompletteras ytterligare av förfaranden för att begära och integrera europeiskt stöd. Flera tester av ramen för beredningsplanering utfördes med deltagande av alla nationella myndigheter med ansvar vid krissituationer. [*Finland, 2023*]
- **I den långsiktiga och nationella utvecklingsstrategin och det kortsiktiga statliga programmet för inre säkerhet ingår prioriteringar för genomförandet av EU:s regelverk och Schengenregelverket samt utveckling av internationellt brottsbekämpande samarbete. Programmet omfattar även rekommendationerna från Schengenuvärderingen. Genom den årliga analysen och rapporteringen säkerställs ett effektivt genomförande och en effektiv operationalisering. Denna nationella strategiska arkitektur, som kopplar EU:s prioriteringar till de nationella strategierna, underlättar på ett systematiskt sätt ett effektivt genomförande (resurstilldelning) och en effektiv operationalisering av EU:s regelverk och Schengenregelverket. [*Kroatien, 2024*]**
- **Ett övergripande strategiskt dokument vägleder de nationella insatserna för att genomföra Schengenreglerna från 2021 till 2027, i överensstämmelse med europeiska standarder för att förbättra Schengensamarbetet. De offentliga myndigheterna, däribland olika ministerier, spelar en central roll i detta nationella koncept för förvaltningen av Schengensamarbetet. 2023 års plan för Schengens genomförande är det viktigaste verktyget för att uppnå dessa mål inom olika delar av Schengenregelverket. Inrikesministeriet har i uppdrag att bedöma framstegen, uppdatera konceptet och vartannat år rapportera till regeringen, med användning av indikatorer och tidsplaner för att mäta framgångarna och anpassa sig till Tjeckiens mål för den europeiska gränsförvaltningen. [*Tjeckien, 2024*]**

Mekanism för kvalitetskontroll

- Inrikesministeriet har inrättat en nationell utvärderingsmekanism för de yttre gränserna som bygger på de europeiska och nationella mekanismerna för kvalitetskontroll. I denna mekanism sammanförs rekommendationerna från Schengenuvärderingar, Frontex sårbarhetsbedömning och nationella utvärderingsbesök. De sistnämnda omfattar en

utvärdering av frågor kring Schengens informationssystem/Sirene och polissamarbetet. [Österrike, 2020]

- Gränsförvaltningen på nationell nivå och EU-nivå bör systematiskt omfattas av en europeisk mekanism för kvalitetskontroll inom hela tillämpningsområdet för europeisk integrerad gränsförvaltning. Den permanenta nationella mekanismen för kvalitetskontroll inbegriper en nationell pool av utvärderare som har genomgått Frontex utbildning för Schengenutvärderare. [Tematisk utvärdering av nationella strategier för integrerad gränsförvaltning, 2020]

Samarbete mellan olika organ

- Formell praxis för en nära och effektiv samordning och ett välfungerande samarbete mellan de olika nationella myndigheterna på central, regional och lokal nivå anses vara avgörande för att systemen för integrerad gränsförvaltning ska fungera effektivt. Gränsbevakningsenheter utstationeras i territorialvatten och på landområden tillhörande de berörda tredjeländerna för att säkerställa en ständig gemensam patrullering till havs och i luften med användning av medlemsstatens fartyg och flygplan och med stöd av elektroniska verktyg som det integrerade övervakningssystemet för de yttre gränserna (Sive). [Tematisk utvärdering av nationella strategier för integrerad gränsförvaltning, 2020]
- Utbytet av underrättelseinformation mellan olika organ via samma plattform bidrar till att skapa en gemensam strukturerad bild som leder till högre kvalitet på informationsutbytet och stöder de huvudsakliga intressenterna i utövandet av deras institutionella uppdrag, samtidigt som man undviker dubbelarbete. [Estland, 2023]
- En gemensam utredningsgrupp har inrättats, med deltagande av andra nationella brottsbekämpande myndigheter och fem andra EU-medlemsstater som påverkas av migrationsflödena samt Europol och Frontex. Detta möjliggjorde ett effektivt och snabbt informationsutbyte, vilket gjorde att man kunde agera snabbt och effektivt för att bromsa migrationsflödet och vidta åtgärder mot människosmugglare. Insamlingen och sammanställningen av kriminalunderrättelser och information från öppna källor i denna grupp samt korskontrollen av personer gjorde den gemensamma utredningsgruppen till en operativ knutpunkt vid de yttre gränserna till stöd för den övergripande hanteringen av fenomenet. [Litauen, 2023]

2. Nationell kapacitet

Utbildning

Samarbete med Cefpol

- Ett samordnat och aktivt deltagande i europeisk brottsbekämpningsutbildning är en integrerad del av samarbetet mellan olika organ inom den permanenta

styrningsstrukturen för Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Utbildningsbehoven diskuteras regelbundet, inte bara vid Polisyreshögskolan, utan även i kontinuerlig samverkan med Gränsbevakningsväsendets och Tullens utbildningsinstitutioner. Deltagandet i Cepols kurser är högt, och ett stort antal tjänstemän vid brottsbekämpande myndigheter beviljas tillgång till Cepols plattform för e-lärande (LEED). Cepols utbildning ingår i de nationella årliga kursplanerna för Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Utbildningsplatserna fördelas under samordning av Polisyreshögskolan till de brottsbekämpande myndigheterna utifrån deras behov och kompetens. Informationen om Cepols olika kurser finns lättåtkomlig via Polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets intranät. [*Finland, 2023*]

Återvändanden

- Ett avtal har ingåtts med ett flygbolag om regelbunden användning av luftfartyg och simulatorer för att utbilda ledsagare i återvändandeinsatser, inte bara ur ett operativt perspektiv, utan även för att simulera nödsituationer som kan inträffa under återvändandeinsatser, såsom bränder. [*Finland, 2023*]

Sirenekontor

- Sirenekontoret vid Centralkriminalpolisen har skapat en nationell onlinekurs med fokus på den nya versionen av Schengens informationssystem. Kursen innefattar teoretiskt material och kunskapskontroller. Det nätbaserade utbildningspaketet är obligatoriskt för poliser och gränsbevaknings- och tulltjänstemän, och slutförandet av kursen övervakas och följs upp. [*Finland, 2023*]
- Ett toppmodernt utbildningscentrum har upprättats i Sirenekontorets lokaler. Här erbjuds heltäckande praktisk utbildning för alla slutanvändare vid alla nationella brottsbekämpande myndigheter. Utbildningen omfattar praktiska övningar i datalabb och tillgång till plattformar för nätbaserat lärande, inklusive polisens intranät och Cepol-kurser, med anknytning till distansutbildning rörande Schengens informationssystem. Polisakademien samarbetar regelbundet med berörda avdelningar inom polisen, lokala universitet och icke-statliga organisationer för att se till att regelbundna uppdateringar inkluderas i utbildningsprogrammet, även i frågor som rör internationellt polissamarbete och Schengen. En rad handböcker med all relevant information om Schengens informationssystem, systemet för automatisk identifiering av fingeravtryck och Sirenefrågor för varje behörig nationell myndighet och polisenhet finns tillgängliga via e-biblioteken på polisens intranät. [*Cypern, 2023*]
- I det nationella it-systemet registreras uppgifter och handlingar om tredjelandsmedborgare som har ådömts att återvända, vilket ger en fullständig bild av deras situation. Sirenekontoret ansvarar för att i migrationsmyndighetens system direkt omvandla de nationella registreringarna om återvändande till registreringar om nekad inresa och vistelse när det mottar Sireneformulär R-A från andra medlemsstater om nationella registreringar. Samma förfarande kan utföras av gränsbevakningstjänstemän

när en person som omfattas av en registrering om återvändande håller på att resa ut från EU:s territorium. [Estland, 2023]

- **Det nationella Sirenekontoret har infört en enastående utbildningspraxis om ämnen relaterade till Schengens informationssystem, vilken omfattar material som affischer, handböcker och poddradio för att öka den nationella medvetenheten om och användningen av Schengens informationssystem. Utbildare finns tillgängliga för kurstillfällen på begäran, och material har distribuerats till berörda nationella myndigheter.** [Tjeckien, 2024]

Gemensam utbildning med andra medlemsstater

- Medlemsstaten har använt konceptet med gemensamma utbildningar tillsammans med de angränsande ländernas polismyndigheter som ett sätt att förbättra samarbetet i gränsområdena. Gemensamma utbildningar med andra brottsbekämpande myndigheter och deras utländska motsvarigheter bygger till exempel på arbetet inom kommittén för bilateralt samarbete. Gemensamma utbildningar anordnas även av centrumet för polis- och tullsamarbete. [Tyskland, 2020, Spanien, 2022]

Dataskydd

- Det finns en gedigen dataskyddsutbildning för utstationerad personal vid landets konsulat som anordnas i samarbete med utrikesministeriets dataskyddsombud och dataskyddsmyndigheten. [Tjeckien, 2019]
- Ett omfattande utbildningskoncept för den nationella personuppgiftsansvarige för Schengens informationssystem, särskilt tillhandahållandet av moduler för nätbaserat lärande och en övergripande utbildningsstrategi för ny personal. [Nederländerna, 2021]
- En heltäckande utbildning om dataskyddskrav i samband med Schengens informationssystem anordnas av dataskyddsombudet för personal och slutanvändare vid det nationella SIS-kontoret och Sirenekontoret, med särskilt fokus på medvetandehöjande åtgärder. [Italien, 2021]
- Utrikesministeriet anordnar utbildning och medvetandehöjande verksamhet för sin personal på området dataskyddskrav kopplat till förfarandet för utfärdande av viseringar och informationssystemet för viseringar. Verksamheten inbegriper aktivt deltagande av dataskyddsombudet och riktas till slutanvändare, särskilt konsulär personal inför utstationering på ambassader/konsulat. [Grekland, 2021]
- **Utrikesministeriets dataskyddsombud tillhandahåller en handbok om behandling och skydd av personuppgifter till alla slutanvändare av informationssystemet för viseringar. Handboken är kortfattad och användarvänlig.** [Tjeckien, 2024]
- **Personalutbildning om dataskydd i stora it-system genom regelbundna träffar online och personligen, inklusive kurser för utbildare för att maximera räckvidden och verka för en dataskyddskultur. De olika myndigheternas dataskyddsombud**

spelar en viktig roll när det gäller att organisera och genomföra utbildningen.
[Polen, 2024]

Utbildning på nätet

- Regelbunden utbildning vid alla gränsövergångsställen, som säkerställer att gränsbevakningstjänstemännen hela tiden lär sig mer och har uppdaterad kunskap om förfarandena för in- och utresekontroller. Utbildningen på nätet består av dagliga tester som gränsbevakningstjänstemännen måste fullgöra under sin tjänstgöring. Av de 200 flervalfrågorna väljs 10 per dag ut slumpmässigt för de gränsbevakningstjänstemän som är i tjänst. Frågorna omfattar även rättsliga grunder, hantering av utrustning och dataskydd. Skiftesledaren kontrollerar resultaten, och baserat på de brister som konstateras i gränsbevakningstjänstemännens kunskaper om vissa ämnen anordnas månatliga riktade utbildningar i dessa ämnen. [Ungern, 2024]

Grundläggande rättigheter

- De nationella myndigheterna har onlineverktyg för kunskapsrepetition riktade till gränsbevakningstjänstemän, med både obligatoriska och frivilliga kurser. Som ett komplement till dessa plattformar utvecklas och används en onlineplattform för kompetensutveckling som enbart är inriktad på grundläggande rättigheter vid gränskontroll och återvändande. Plattformen bygger på Frontex kurshandbok från 2019 för utbildare i grundläggande rättigheter och är allmänt tillgänglig, välstrukturerad och användarvänlig. Den kopplar samman normer för grundläggande rättigheter och skyddsåtgärder för gränskontrollscenarier. [Kroatien, 2024]

Utrustning

Mobila enheter

- Mobila enheter har tagits i bruk för att ge polispatrullerna tillgång till relevanta databaser via en mobilapp. De användarvänliga och kraftfulla mobila enheterna kan läsa av såväl registreringsskyltar på fordon som maskinläsbara fält i identitetshandlingar. De är även utrustade med en ansiktsigenkänningsfunktion (dvs. polisen kan skicka fotografier för ansiktsigenkänning till en central databas). [Ungern, 2019]
- Alla poliser med relevant profil har fått en smarttelefon med direkt tillgång till (inter)nationella databaser och en app för säker kommunikation. De nationella polisstyrkorna använder en mobil lösning när de arbetar utanför kontoret. Via sina mobila enheter (surfplattor, smarttelefoner och bärbara datorer) kan de operativa poliserna söka i (inter)nationella databaser (t.ex. identitetshandlingar, registreringsskyltar och biometriska uppgifter). Registreringsskyltar och andra föremål

som skannas med smarttelefonen kontrolleras omedelbart mot den centrala databasen. [Nederländerna, 2021]

Dokument för kontroll av inresevillkor

- **Gränsbevakningstjänstemän som utför primärkontroller på den internationella flygplatsen kan använda ett formulär som innehåller nödvändiga frågor för att fastställa uppfyllandet av de flesta av inresevillkoren i artikel 6.1 i kodexen om Schengengränserna. Formuläret underlättar kontrollen av inresevillkoren för tredjelandsmedborgare samtidigt som kommunikationen mellan gränspolis och resenärer förbättras och potentiella språkbarriärer övervinns. Det finns tillgängligt på 28 språk som motsvarar den internationella trafiken på flygplatsen, såsom kinesiska, koreanska, ryska, ukrainska och albanska, och används för att underlätta kontrollen av inresevillkoren när det uppstår kommunikationshinder mellan passagerare och gränsbevakningstjänstemän. Det går snabbt att fylla i formuläret för tredjelandsmedborgaren och det påverkar inte väntetiden vid gränserna. [Ungern, 2024]**

3. Stora it-system

Nationella program

Registreringar och förfrågningar

- Om Sirenekontoret skapar, uppdaterar eller raderar en registrering med hjälp av det nationella programmet meddelas den registrerande/begärande myndigheten automatiskt via e-post. Detta underlättar förfarandet, minskar arbetsbelastningen och förbättrar informationsutbytet mellan de olika berörda myndigheterna. [Ungern, 2019]
- Medlemsstaten får passageraruppgifter från alla flyg som kommer från tredjeländer. Myndigheten Targeting Centre Borders sammanställer uppgifterna, varefter de behandlas automatiskt via det nationella systemet för förhandsinformation om passagerare. Detta system består av nationella databaser, bevakningslistor, profiler baserade på riskanalys, Schengens informationssystem samt databasen över stulna och förkomna resehandlingar. I händelse av en träff har operatörerna tillgång till flera olika databaser och använder det nationella programmet för att kontrollera träffen och få mer information om registreringen (fotografier, fingeravtryck, mer uppgifter om vilken åtgärd som ska vidtas osv.). I träffresultatet visas identifieringsuppgifter, skäl till begäran och åtgärd som ska vidtas. Den misstänktes person- och flyguppgifter skickas till den flygplats eller hamn som är ansvarig för att gripa den misstänkte. [Nederländerna, 2021]
- Utöver ägarna till skjutvapen måste alla importerade skjutvapen även registreras av importörerna och vapenhandlarna i polisregistret, och samma automatiska sökningar ska göras. Sedan augusti 2022 har det blivit obligatoriskt att ladda upp foton av skjutvapen där alla tillgängliga märkningar och serienummer ska vara synliga. Därigenom

säkerställs att fotografierna kan bifogas registreringar om ett vapen registreras i Schengens informationssystem. [Litauen, 2023]

- **En användarvänlig, högautomatiserad registreringsprocess för nationella registreringar om (nationella) medborgare. Den innefattar automatisk import av nationella registerdata, inklusive foton. Data överförs direkt till registreringarna i Schengens informationssystem när de skapas.** [Kroatien, 2024]
- **Den nationella tullmyndigheten har ett automatiskt söksystem för att kontrollera tulldeklarationer för fordon mot Schengens informationssystem med hjälp av fordonets VIN-nummer.** [Kroatien, 2024]
- **Proaktiva uppdateringar av tidigare registreringar om personer, med beskrivning av deras id-handling, ökar sannolikheten för att en registrering hittas under sökningar.** [Kroatien, 2024]

Rapportering av träffar

- Flera rutiner har införts för att säkerställa att ett automatiskt meddelande skickas till Sirenekontoret i händelse av en träff, däribland följande:
 - Information visas på en skärm för de tjänstemän som utför den fördjupade kontrollen så snart den registrerats vid primärkontrollen. Gränsbevakningstjänstemännen på Sirenekontoret får också information om träffar via det program som används vid gränsbevakningen. [Polen, 2015]
 - Om den nationella vägtrafikmyndigheten får en träff går ett automatiskt meddelande till Sirenekontoret via e-post. Detta gör att operatören vid Sirenekontoret kan kontrollera träffen och ta kontakt med myndigheten om denna inte har tagit något initiativ. [Luxemburg, 2016]
 - Det program som används vid gränsen har en chattfunktion som gör att direktkontakt omedelbart kan upprättas med handläggaren på Sirenekontoret om ett internt formulär för rapportering av en träff skickas in. [Kroatien, 2018]
- På flygplatsen har gränsbevakningstjänstemännen infört en effektiv uppföljningsrutin för träffar på registreringar för diskret kontroll i samarbete med tulltjänstemän. Om gränsbevakningstjänstemännen upptäcker att en passagerare är registrerad för diskret kontroll i Schengens informationssystem kommer de att meddela tulltjänstemännen på ett diskret sätt. [Frankrike, 2021]
- I det nationella programmet tillhandahålls slutanvändarna formuläret för rapportering av träffar på registreringar i Schengens informationssystem, med en förfylld mall där alla tillgängliga uppgifter hämtas från registreringen. Slut användarna fyller i de relevanta fälten och skickar dem direkt till Sirenekontoret. E-postmeddelandet innehåller ett HTML-format som kan konverteras direkt till ett Sireneformulär. Frågor om undersökningskontroll är förfyllda i formuläret för rapportering av träffar. På detta sätt säkerställs en mycket hög datakvalitet och rapportering av träffar i realtid. [Litauen, 2023]

- Det finns ett effektivt förfarande för att rapportera att en person som är föremål för ett beslut om återvändande och en registrering om återvändande har lämnat Schengenområdet. I sådana fall registreras avresan direkt i det program som används av Migrationsverket av den gränsbevakningsmyndighet som fick träffen. Sirenekontoret raderar registreringen om återvändande och för in en registrering om nekad inresa utanför kontorstid när uppgifter om avresan mottas från ett annat Schengenland eller de nationella ambassaderna eller konsulatet. Vid påtvingat återvändande ska de lokala polisenheter som verkställde det påtvingade återvändandet också registrera det direkt i systemet. Genom detta förfarande säkerställs en effektiv förvaltning av återvändandepolitiken på nationell nivå. Det innebär också att registreringar om nekad inresa utan dröjsmål förs in i Schengens informationssystem när beslutet om återvändande åtföljs av ett inreseförbud. [*Finland, 2023*]
- **Automatiserad och användarvänlig kommunikation om en träff mellan de tjänstemän som utför primärkontrollen och de som utför den fördjupade kontrollen vid vissa gränsövergångsställen. Vid en träff kan den tjänsteman som utför primärkontrollen skicka information om träffen direkt till den tjänsteman som utför den fördjupade kontrollen. Därefter kommer ett meddelande i rött att synas vid den fördjupade kontrollen. Om det rör sig om en träff på personer för diskret kontroll samlar den tjänsteman som utför primärkontrollen diskret in den tillgängliga informationen och bifogar även skärmdumpar av pass/id-kort/fordonsregistreringsbevis. Denna information skickas automatiskt till den tjänsteman som utför den fördjupade kontrollen. Ett formulär för rapportering av träffar upprättas och skickas till Sirenekontoret.** [*Ungern, 2024*]
- Efter att ha mottagit ett nationellt formulär med en träff på en utländsk registrering i Schengens informationssystem överför Sirenekontorets ärendehanteringssystem automatiskt de data som redan finns på engelska till Sireneformulär G, H eller R beroende på registreringen kategori. Det krävs ytterst få manuella inmatningar innan formuläret skickas till andra Sirenekontor. När Sirenekontoret tar emot ett Sireneformulär R-A om en nationell registrering om återvändande överförs formuläret automatiskt från ärendehanteringssystemet till en databas som används av den polismyndighet som ansvarar för gräns- och utlänningsärenden. Registreringen omvandlas därefter automatiskt efter behov. Om beslutet om återvändande inte åtföljs av ett inreseförbud raderas den. Samma förfarande gäller för mottagande av Sireneformulär R-B eller R-E. Formulären med träffar och registreringarna behandlas snabbt. För träffar på nationella registreringar om försvunna personer innehåller det nationella formuläret med träffar ett obligatoriskt fält om samtycke för delning av lokaliseringssuppgifter med den person som anmäler personen som försvunnen. [*Slovakien, 2024*]

Registreringar

- I Sirenekontorens arbetsflöde har ett varningsmeddelande skapats för att påminna myndigheterna om att biometriska uppgifter ska föras in om de finns tillgängliga när en registrering skapas i Schengens informationssystem. [*Nederländerna, 2021*]
- Hög datakvalitet och automatisering säkerställs genom två processer i registret över efterlysta personer. När en medborgare registreras sker för det första automatiska kontroller i registret för att se om ett fordon eller ett skjutvapen finns registrerat i de nationella databaserna under personens namn. Slut användaren får därigenom automatiskt möjlighet att inkludera föremålet som ett tillägg till registreringen, som måste bekräftas av slut användaren. För det andra förifylls en ny registrering om en medborgare med alfanumeriska uppgifter (däribland uppgifterna i id-handlingen) som importerats från de nationella registren (fotot i id-handlingen laddas inte upp automatiskt, utan måste läggas till manuellt om det finns tillgängligt). När en registrering om återvändande skapas i det nationella programmet rörande en person vars personuppgifter finns i de nationella registren importerar dessutom de alfanumeriska och biometriska uppgifterna i registreringen (inklusive en kopia av id-handlingen om den finns tillgänglig). [*Litauen, 2023*]
- **Automatiskt ifyllande av data i registreringar. När en registrering om en person som är bosatt i landet förs in i systemet för registrering av arresteringsorder är registret förifyllt, och alfanumeriska uppgifter och ett fotografi av den person som är föremål för registreringen importerar från det relevanta nationella registret.** [*Ungern, 2024*]

Informationsutbyte

- **När en nationell registrering om en försvunnen person förs in i Schengens informationssystem kommer det nationella Sirenekontoret att få ett automatiskt genererat Sireneformulär C. Detta formulär innehåller all relevant tilläggsinformation, och det nationella Sirenekontoret kan vidarebefordra det direkt till andra Sirenekontor. Den automatiska genereringen av Sireneformulär C för registreringar enligt artikel 32 möjliggör snabb överföring av uppgifter för att hjälpa andra medlemsstater i brådskande ärenden.** [*Irland, 2024*]

Den nationella delen av Schengens informationssystem samt nationella informationssystem för viseringar och it-system

- Den operativa säkerhetsavdelningen övervakar säkerheten på användarnivå i hela polisnätverket för att upptäcka avvikelser som kan tyda på en möjlig attack. Om säkerhetsavdelningen upptäcker en misstänkt användning måste den ingripa för att kontrollera den möjliga avvikelserna. Den aktiva övervakningen av så kallat avvikande

beteende gör att de slutanvändare som gör sökningar kan identifiera tecken på felaktig användning av Schengens informationssystem och förebygga eventuella risker för datasäkerheten. [*Nederländerna, 2021*]

- I det nationella it-systemet för viseringar markeras brådskande ansökningar alltid (t.ex. om en sökande behöver resa med mycket kort varsel efter inlämningen av ansökan för att exempelvis vårda en nära familjemedlem). Brådskande ansökningar är därför lätta att identifiera, och deras behandling kan enkelt prioriteras. [*Malta, 2022*]
- De månatliga datakvalitetsrapporterna från eu-Lisa tas emot av den nationella SIS-kontoret och filtreras sedan så att de endast omfattar de registreringar som Sirenekontoret behöver kontrollera och/eller vidarebefordra till de slutanvändare som har skapat den specifika registreringen. Denna tvåstegskontroll av eventuella fel säkerställer i hög grad att de uppgifter som myndigheterna för in i Schengens informationssystem är av god kvalitet. [*Litauen, 2023*]
- I det nationella SIS-programmet står texten ”Omedelbar rapportering” och ”Missbruk av identitet” tydligt överst i registreringen med röda bokstäver. Det gör att slutanvändaren omedelbart får vetskap om hur brådskande, komplex och känslig registreringen är. [*Cypern, 2023*]
- It-infrastrukturen för handläggning av viseringar underlättar avsevärt inlämningen och prövningen av viseringsansökningar på ett säkert sätt, vilket begränsar beroendet av den externa tjänsteleverantören när det gäller förvaltning och kontroll av systemen. För det första har utrikesministeriet en ansökningsblankett för visering på sin webbplats som används i ungefär 80 % av viseringsansökningarna. Där finns också en guide med användbara förklaringar på många olika språk av vilka uppgifter som ska anges i de olika fälten. I slutet av processen kan man ta del av en checklista för att se vilka styrkande handlingar som krävs beroende på var ansökan lämnas in och resans syfte. För det andra har man utvecklat ett datainmatningssystem i vilket den externa tjänsteleverantören registrerar ansökningar och kombinerar dem med biometriska uppgifter och skannade styrkande handlingar. Detta system förvaltas helt av de nationella myndigheterna. Slutligen har det centrala systemet för handläggning och prövning av ansökningar samt beslutsfattande ett intuitivt, användarvänligt gränssnitt som gör det möjligt för beslutsfattarna att enkelt kontakta konsulat, externa tjänsteleverantörer, gränsbevakningstjänstemän och polisen i samband med en viss ansökan. VIS Mail är integrerat i systemet på ett användarvänligt sätt, och systemet har olika analys- och statistikverktyg. Genom systemets logghanterings- och kontrollfunktioner underrättas ministeriets supportteam om en användare som behandlar data utför några ovanliga aktiviteter. [*Finland, 2023*]
- **Standardiserat förfarande för fotografering av tredjelandsmedborgare i utlänningsregistret enligt Icaos standarder. Detta leder till fotografier av hög kvalitet och underlättar identifieringen av personer som är föremål för nationella registreringar om återvändande och registreringar om nekad inresa.** [*Ungern, 2024*]

- **Automatisk kontroll av fingeravtryck som utförs på grundval av riskanalyser avseende brottslighet och invandring utöver identifieringen av enskilda personer och bekräftandet av träffar. [Ungern, 2024]**
- **Datacentralerna har en välplanerad och dokumenterad process för driftskontinuitet. Identiska installationer används för utveckling, förproduktion och produktionsmiljöer, och det finns en annan plats som är geografiskt redundant och mycket säker. Det görs regelbundna tester av avbrottsfri kraftförsörjning, återställning från säkerhetskopior och system för automatisk felöverlämning mellan den primära datacentralen och reservplatsen. Informationssäkerhetsdokumentationen ses över och uppdateras regelbundet. Internrevisioner genomförs regelbundet. [Slovakien, 2024]**
- **Sirenekontorets ärendehanteringssystem innehåller ett robust verktyg för att ta fram statistiska rapporter, vilket möjliggör detaljerade rapporter per polisstation och gränsövergångsställe på grundval av interna formulär för rapportering av träffar. Statistiken kan filtreras efter olika parametrar, t.ex. brottstyp, vilket underlättar övervakningen av användningen av Schengens informationssystem i hela landet och rapporteringen till eu-Lisa. [Kroatien, 2024]**
- **I situationer där direkt åtkomst till Schengens informationssystem inte är tillgänglig kan slutanvändarna kontakta det centrala tekniska organet via fax eller e-post för att hantera registreringar via webbkommunikationskanalen i krisläge. Genom de tydliga nationella förfarandena tillhandahålls minimikriterier och mallar för denna process för att se till att slutanvändarna har oavbruten tillgång till alla funktioner i Schengens informationssystem. [Polen, 2024]**

Dataskyddskrav kopplade till det nationella SIS (N.SIS)

- **De myndigheter som förvaltar N.SIS tar emot begäranden från registrerade på andra språk än medlemsstaternas språk. [Litauen, 2018]**
- **Den personuppgiftsansvarige för N.SIS har genom sitt dataskyddsombud infört en övergripande policy för anmälan av personuppgiftsbrott, däribland förfaranden, verktyg och anvisningar till personalen. [Tyskland, 2020, Norge, 2022]**
- **Övervakningen av personuppgiftsskyddet är uppbyggd på ett decentraliserat sätt, där kontaktpersoner för frågor kring skydd av personuppgifter finns tillgängliga vid varje polisstation, medan två dataskyddsombud är ansvariga för den allmänna övervakningen. [Nederländerna, 2021]**
- **Dataskyddsombudet ansvarar för att sköta sårbarhetshandlingen, samordna sårbarhetsbedömningar samt utföra riskbedömningar och revisioner. Dataskyddsombudet samarbetar aktivt med den personuppgiftsansvarige, t.ex. inom**

projektet för att inrätta ett operativt centrum för cybersäkerhet för att möjliggöra en snabb och effektiv incidenthantering. [*Italien, 2021*]

- Polisstyrelsens hantering av användartillstånd förhindrar att någon obehörig får tillgång till personuppgifter. Utöver när tjänsten eller arbetsuppgifterna ändras kontrollerar och bedömer en användares överordnade årligen om den underordnade användarens tillstånd är lämpliga och inleder vid behov ett internt förfarande för att uppdatera dem. Den ansvariga systemsamordnaren ska varje år kontrollera att de användarrättigheter som tilldelas intressentgrupper och externa personer är lämpliga och uppdaterade. [*Finland, 2023*]
- **Det nya verktyget för säkerhetsinformation och händelsehantering har införts som ett logganalysverktyg som avsevärt förbättrar upptäckten av avvikelser och potentiellt missbruk av Schengens informationssystem. Detta minskar systemets sårbarhet.** [*Sverige, 2022*]
- **Proaktivt tillhandahållande av information från flygplatspolisen om registrerades rättigheter. En länk till polisportalen för dataskydd tillhandahålls genom QR-koder, som placerats synligt vid primärkontrollen och den fördjupade kontrollen vid gränsövergångsställena.** [*Ungern, 2024*]

Dataskyddskrav kopplade till förfarandet för utfärdande av viseringar/informationssystemet för viseringar

- Den personuppgiftsansvarige för det nationella informationssystemet för viseringar har genomfört en omfattande övervakning av konsulaten och den externa tjänsteleverantören, bland annat när det gäller datasäkerhet och dataskydd. Framför allt har ett antal internrevisioner utförts av den personuppgiftsansvarige under de senaste åren. [*Spanien, 2017, Italien, 2021*]
- Dataskyddsombudet vid ministeriet för utrikesfrågor, Europeiska unionen och samarbetsfrågor deltar i ministeriets kontroller av förfarandet för utfärdande av viseringar. I allmänhet deltar dataskyddsombudet även i stor utsträckning i många av viseringsförfarandets dataskyddsaspekter. [*Spanien, 2022*]
- Ett automatiserat programvaruverktyg utför omfattande loggkontroller för att upptäcka incidenter i loggfilerna. [*Danmark, 2022, Sverige, 2022*]
- Den lösning för säkerhetsinformation och händelsehantering som införts i utrikesministeriets it-system är utformad med ett antal fördefinierade regler för att utlösa larm och skicka e-postaviseringar till ministeriets VISA-supportteam om en användare som behandlar data i VIS centrala system utför några ovanliga aktiviteter. Eftersom VISA-systemet (det nationella centrala systemet för handläggning och granskning av ansökningar samt beslutsfattande) loggar all behandling av data i VISA och VIS centrala system som utförs av alla slutanvändarmyndigheter med åtkomsträttigheter omfattar loggkontrollerna även alla dessa myndigheter. Ministeriets dataskyddsgrupp har ett

väletablerat förfarande för att bedöma uppgiftsincidenter och fastställa vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas, inklusive tidsramen för att underrätta dataskyddsmyndigheten. [*Finland, 2023*]

Sirenekontor

Sireneförfaranden

- Åklagarmyndigheten har en jouravdelning som är öppen dygnet runt alla dagar i veckan för hänskjutanden från Sirenekontoret. [*Danmark, 2017*]
- Personal från Sirenekontoret deltar i fältverksamheten i samband med storskaliga polisinsatser. [*Schweiz, 2018*]
- Det finns möjlighet att överföra fingeravtryck från Schengens informationssystem till det nationella systemet för automatisk identifiering av fingeravtryck genom Sirenekontorets arbetsflödessystem och få automatiskt träff/ingen träff-svar. Denna process inleds endast om en ärendeakt skapas i Sirenekontorets arbetsflödessystem. I enlighet med lagstiftningen omfattar processen inte lagring av fingeravtryck från Schengens informationssystem i det nationella systemet för automatisk identifiering av fingeravtryck. [*Irland, 2021*]
- Alla relevanta myndigheter med koppling till polisens interna säkrade nätverk har särskilda officiella e-postkonton som används för informationsutbyte. Alla polisrapporter om incidenter är synliga för alla kontor med särskilda e-postkonton, inklusive tjänstemän vid Sirenekontoret som proaktivt söker i de tillgängliga databaserna, däribland Schengens informationssystem, samt alla EU-medborgare och tredjelandsmedborgare som är inblandade i de rapporterade incidenterna. Om dessa sökningar leder till en positiv träff kontaktar Sirenekontoret omedelbart den polisstation som ansvarar för ärendet (dvs. som har rapporterat incidenten) och begär att ytterligare åtgärder vidtas med avseende på föremålet för registreringen. Genom denna proaktiva strategi som utarbetats av Sirenekontoret säkerställs att inga träffar missas vid sökningar i SIS. [*Cypern, 2023*]

Sirenes arbetsflödessystem

- Vid en träff på en registrering som innehåller alias, missbrukade identiteter och/eller länkar öppnas i ärendehanteringssystemet ett fönster som visar denna relevanta information. Detta meddelande möjliggör en effektiv hantering av ett av de vanligaste problemen i de olika medlemsstaternas sökprogram, nämligen svårigheten att göra denna information synlig för slutanvändaren. [*Ungern, 2019*]
- Sirenes arbetsflödessystem kontrollerar automatiskt alla inkommande meddelanden från alla internationella kanaler (inbegripet Sireneformulär) mot fördefinierade nyckelord. Personuppgifterna i formulären kontrolleras automatiskt mot de anslutna databaserna. Positiva resultat från sådana säkerhetskontroller markeras som brådskande för att ange

att formulären bör hanteras som prioriterade ärenden. Tack vare denna lösning kan Sirenekontoret hantera inkommande förfrågningar på ett effektivt sätt utan eftersläpning. [Liechtenstein, 2021]

- Inkommande A- och M-formulär om personer (för att utbyta information om europeiska arresteringsorder och framställningar om utlämning respektive diverse tilläggsinformation om inget förfarande har fastställts) behandlas automatiskt i Sirenekontorets ärendehanteringssystem, som sedan överför de inkommande formulären om registreringar som rör terrorism till den danska säkerhets- och underrättelsetjänsten. [Danmark, 2022]
- De Sireneformulär som skapas av tjänstemän är förifyllda med uppgifter om registreringarna och har fördefinierade texter som kan läggas till med ett klick. De fördefinierade texterna är skraddarsyddas för varje formulär och registreringstyp. [Slovakien, 2019]
- Sirenes ärendehanteringssystem är en it-applikation som hanterar alla meddelanden på ett mycket automatiserat sätt. Inkommande Sireneformulär registreras automatiskt i befintliga ärenden och tilldelas den behöriga handläggaren, medan inkommande A-formulär behandlas automatiskt och kontrolleras mot de nationella databaserna baserat på nyckelord. Detta innebär att alla inkommande A-formulär med dessa nyckelord automatiskt samlas och skickas ut en gång om dagen till berörda avdelningar och enheter. A-formulären tilldelas endast en operatör för manuell hantering i händelse av en träff. De särskilda nationella formulären för träffar skickas automatiskt från ett förhandsgranskningsfönster i registreringen i Schengens informationssystem av slutanvändarna från polisens webbläsare/register och inkommer till inkorgen för sambandsmannen för invandring för att sedan konverteras till Sireneformulär för rapportering av träffar. Dessa förfaranden underlättar avsevärt Sirenekontorets arbete och främjar ett snabbt och effektivt utbyte av tilläggsinformation och formulär. [Litauen, 2023]

4. Grundläggande rättigheter

Övervakning vid påtvingat återvändande

- Lämplig övervakning säkerställs genom den nationella garantens fullständiga oberoende, den nationella garantens verksamhetsområde, den utbildning som erbjuds ledsagare om de grundläggande rättigheterna (inklusive rättigheterna för utsatta grupper) och principen om *non-refoulement* samt det regionala nätverk av utbildade övervakare av påtvingat återvändande som är verksamma över hela territoriet. [Italien, 2021]
- Det regelbundna offentlighöret på nätet av den offentliga människorättsförsvarens rapporter om övervakning vid påtvingat återvändande, även på engelska som en del av

ombudsmannens årliga allmänna rapport, säkerställer en ytterligare nivå av kontroll över avlägsnandeprocessen för att öka dess öppenhet och ger ytterligare stöd för att säkerställa att mekanismen för övervakning vid påtvingat återvändande fungerar effektivt. [Tjeckien, 2019]

- **Gränsbevakningens huvudkontor har en särskild människorättsrådgivare för att integrera och stödja gränsförvaltningsmetoder som är förenliga med de grundläggande rättigheterna. Vid de regionala gränsbevakningsavdelningarna finns också sådana särskilda människorättsrådgivare, som deltar i tillhandahållandet av utbildning om de grundläggande rättigheterna på regional och lokal nivå. [Polen, 2024]**

5. Dataskyddsövervakning

- Den statliga datainspektionen organiserar övervakningen av Schengens informationssystem och informationssystemet för viseringar inom ramen för *Business Process Model and Notation* (BPMN) – en grafisk återgivning för att fastställa affärsprocesser i en affärsprocessmodell. Med hjälp av BPMN kan de anställda förstå sina ansvarsområden i varje skede och under hela övervakningsprocessen. [Lettland, 2023]

DEN EXTERNA DIMENSIONEN

Samarbete med tredjeländer

Sambandsmän

- Från Internationella sambandskontorets intranät går det att få direkt tillgång till databasen över fingeravtryck. Detta innebär att sambandsmännen kan söka i det nationella systemet för automatisk identifiering av fingeravtryck med en NIST-fil bifogad till en registrering, vilket gör det möjligt att hämta eventuella träffar inom bara några minuter. När den automatiska sökningen resulterar i en träff görs även en expertkontroll av fingeravtrycken. Denna funktion gör det möjligt att söka i de nationella databaserna inte bara med alfanumeriska parametrar, utan även med biometriska uppgifter, vilket gör identifieringen av personen mer tillförlitlig. [*Litauen, 2023*]
- **Rådgivare eller sambandsmän för visering utstationeras i prioriterade tredjeländer och har i uppgift att identifiera potentiell irreguljär migration till Schengenområdet och samla in underrättelser om nya metoder eller trender. När viseringsmyndigheterna upptäcker bedrägliga handlingar eller identiteter avslås inte bara ansökan om Schengenvisering, utan ett inreseförbud utfärdas också för att hindra tredjelandsmedborgaren från att försöka resa in genom en annan medlemsstat. De underrättelser som samlas in av dessa tjänstemän delas regelbundet med de berörda myndigheterna genom samordnade möten, vilket skapar en bättre beredskap vid de yttre gränserna och för återvändandeförfaranden. Dessa underrättelser bidrar till utformningen av nationella och regionala planer, så att riktade åtgärder kan vidtas mot enheter som hjälper till att underlätta irreguljär migration. Irreguljära migranter som identifieras vid dessa insatser hänvisas till lämpliga återvändandeprocesser. [*Ungern, 2024*]**
- **Sambandsmännen har fått direkt åtkomst till det ärendehanteringssystem som förvaltas av den gemensamma kontaktpunkten, vilket gör det möjligt att hämta information i realtid från nationella och internationella databaser. Denna åtkomst förbättrar deras beslutsfattande, stöder gränsöverskridande utredningar och ökar den operativa effektiviteten med internationella samarbetspartner. Genom den gemensamma kontaktpunktens tillsyn säkerställs dessutom samordnad, transparent och säker kommunikation mellan sambandsmännen och de brottsbekämpande myndigheterna. [*Tjeckien, 2024*]**

Internationellt samarbete

- Upprättandet av multilaterala samarbetsavtal och bilaterala avtal med flera tredjeländer möjliggör utbyte av uppgifter i realtid i samband med sjöövervakning och gränskontroller av färjor och annan information som rör gränserna. Myndigheterna ger

aktivt stöd till utvecklingen av den nationella kapaciteten för gränskontroll i tredjeländer genom att överlåta tillgångar. [*Italien, 2021*]

- De nationella myndigheterna hanterar migrationsflöden och bekämpar gränsöverskridande brottslighet från länder utanför Schengenområdet genom ett regionalt koncept för gränsövervakning. Detta omfattar utstationering av sambandsmän från tredjeländer till medlemsstatens regionala samordningscentraler, och vice versa, för att underlätta direkt samarbete och informationsutbyte. Gränsbevakningsenheter utstationeras i territorialvatten och landområden tillhörande tredjeländer för att säkerställa en ständig gemensam patrullering av havet och luften. Det regionala gränsövervakningssystemet kompletteras av en sök- och räddningsmekanism med fartyg som samordnas av den nationella sök- och räddningstjänsten. [*Spanien, 2022*]
- **Projektet "Safe Tourist Destination", som pågår sedan 2006, är värd för och utstationerar poliser internationellt för att bättre hjälpa turister och medborgare utomlands. Utländska polisorganisationer deltar i allt större utsträckning; 2023 deltog 24 organisationer från 21 länder. De utländska poliserna arbetar inom ramen för överenskomna befogenheter och tillhandahåller tjänster på turisternas eget språk, vilket minskar hindren för att söka polishjälp. Gästpoliserna, som känns igen på sina nationella uniformer, bidrar till att förebygga brottslighet och förbättra säkerheten.** [*Kroatien, 2024*]
- **Arrangemang med angränsande tredjeländer enligt vilka gästpoliser utstationeras vid dessa gränser för att stödja övervakning och annan kontrollverksamhet, såsom in- och utresekontroller. Detta ökar insatsförmågan och informationsutbytet. Inom ett angränsande territorium patrullerar gränspoliser från ett partnertredjeland dagligen i samarbete med lokala gränspoliser för att förhindra irreguljär migration och identifiera människosmugglare. På grundval av ett bilateralt avtal med ett annat partnerland arbetar en polis för närvarande vid särskilda gränsövergångsställen för att stödja kontroller och underlätta kommunikationen med passagerare.** [*Ungern, 2024*]
- **Domstolar och åklagarmyndigheter skapar registreringar om efterlysta personer tillsammans med en europeisk arresteringsorder på både polska och engelska. Genom att bifoga den engelska versionen till registreringen påskyndas förfarandena i den andra medlemsstaten för åtgärder i samband med internationella träffar.** [*Polen, 2024*]

Viseringspolitik

Extern tjänsteleverantör

- **Att införa ekonomiska sanktioner mot externa tjänsteleverantörer som inte följer avtalet, i kombination med utökad övervakning av deras arbete, är ett effektivt sätt att**

se till att den externa tjänsteleverantören uppfyller bestämmelserna i avtalet och förbättrar sina resultat. [*Österrike, 2022*]

FÖRVALTNING AV DE YTTRE GRÄNSERNA

Nationellt och europeiskt system för situationsmedvetenhet och tidig varning

Samarbete (situationsmedvetenhet)

- Samordningen mellan de två angränsande medlemsstaternas nationella samordningscentraler möjliggör en gemensam lägesbild, ett effektivt informationsutbyte, bättre situationsmedvetenhet vid de gemensamma gränserna och en ökad insatsförmåga, eftersom de två länderna även delar på utplaceringen av tillgångarna. [*Portugal/Spanien, 2017*]
- Den direkta åtkomsten till nationella databaser (utöver de databaser som endast används för gränskontroll) gör att den nationella samordningscentralen kan upprätthålla en övergripande nationell lägesbild och säkerställa bättre situationsmedvetenhet för sina intressenter på nationell och europeisk nivå. [*Finland, 2023*]
- Den nationella samordningscentralen har infört ett förfarande för att granska förfrågningar om aktivering av Eurosurs fusionstjänster på distriktsnivå och lokal nivå. Vid ett sådant förfarande kontrolleras att varje förfrågan om Eurosurs fusionstjänster är laglig och relevant innan den lämnas till Frontex, så att endast relevanta och kostnadseffektiva förfrågningar om Eurosurs fusionstjänster kommer Frontex tillhanda och sedan används i den operativa verksamheten. [*Finland, 2023*]
- **Inom ramen för Empact antar chefen för narkotikaenheten vid polisens centrala utredningsbyrå en ledande roll när det gäller den operativa handlingsplanen mot kriminella nätverk som är inblandade i produktion, handel och distribution av syntetisk narkotika och nya psykoaktiva substanser. Den nämnda chefen får ett unikt operativt stöd och identifierar och får tillgång till olika ekonomiska möjligheter på ett effektivt sätt. Det europeiska centrumet för projektgenomförande inom inrikesministeriet stöder denna verksamhet som en prioritering och bistår genom att hantera administrativa uppgifter och stödja insatser för att bekämpa narkotikahandeln.** [*Polen, 2024*]
- **Gränsbevakningstjänstemännen och tullmyndigheterna samarbetar nära genom ett integrerat förfarande för digitala gränser vid gränsövergångsställen för att stärka kontrollerna och säkerställa en smidigare process. De uppgifter som samlas in och resultaten av primärkontroller, inklusive information från Schengens informationssystem, överförs direkt från gränsbevakningstjänstemännen till tullen, som fortsätter inspektionerna med förifyllda uppgifter.** [*Polen, 2024*]

Risikanalyt

Landgränser

- Gränskontrollmyndighetens nationella system för riskanalys är effektivt och stöds av ett fungerande samarbete mellan olika organ. Två gånger per år utfärdar gränskontrollmyndigheten gemensamma riskanalysprodukter tillsammans med tullen och den nationella polisen. Det regelbundna och systematiska informationsutbytet mellan de berörda nationella myndigheter som deltar i genomförandet av den europeiska integrerade gränsförvaltningen, vilket resulterar i gemensamma riskanalysprodukter, säkerställer en övergripande nationell situationsmedvetenhet och stöder en adekvat insatsförmåga. Dessutom anordnas gemensamma kurser, insatser och skräddarsydda åtgärder mellan de berörda myndigheter som arbetar med gränsförvaltning. [Litauen, 2023]
- En applikation för att upptäcka personer och/eller fordon med en särskild riskprofil som en del av gränspolisens nationella riskanalyssystem. Den är integrerad i det nationella informationssystemet för gränsförvaltning och finns tillgänglig vid alla gränsövergångsställen för alla poliser som arbetar med gränskontroll. Genom applikationen säkerställs att riskanalysprofilerna används effektivt på alla organisatoriska nivåer, och den ökar gränskontrollens kvalitet. För att identifiera högriskpersoner eller högriskfordon utvecklade gränspolisen en applikation för automatiska riskindikatorer som är integrerad i informationssystemet för gränsförvaltning. När indikatorerna aktiveras upptäcker de automatiskt potentiella förövare under in- och utresekontrollerna. Indikatorerna kopplas automatiskt till riskprofiler och visar ett gult larm på gränsbevakningstjänstemannens skärm med en länk till profilen. Där ges riktade instruktioner för att fastställa en persons status. Gränsbevakningstjänstemännen kan aktivera dessa indikatorer vid särskilda gränsövergångar och tidpunkter. [Kroatien, 2024]

In- och utresekontroller

Luftgränser

- En särskild enhet med sex gränsvakter övervakar privata transporter och semesterflyg, däribland lätta flygplan och helikoptrar, med hjälp av ruttspårning i realtid och flyguppgifter från militärens radar. Enheten får tillgång till alla färdplaner för att kunna analysera dem. Om avgångs- eller ankomstflygplatsen inte är ett gränsövergångsställe skickas ett meddelande till en polispatrull som kan ingripa. I händelse av obehöriga landningar på flygfält som inte är avsedda som gränsövergångar kan myndigheterna

utfärda böter. Riskbedömningar av avvikande flygrutter utförs regelbundet. [*Belgien, 2020*]

- Den kommunikation som sker via det nationella programmet mellan primärkontrollen och den fördjupade kontrollen vid gränsövergångsställena på flygplatsen är automatiserad och användarvänlig. I händelse av en träff kan en tjänsteman som utför primärkontrollen skriva in kommentarer i ett särskilt fält. Kommentarererna skickas sedan tillsammans med informationen om träffen från primärkontrollen till den fördjupade kontrollen via det nationella programmet. Även operatörer av elektroniska spärrar kan i händelse av en träff på en registrering om diskret kontroll lägga till en kommentar till träffen. Kommentaren vidarebefordras därefter omedelbart till den fördjupade kontrollen, där kompletterande tillgänglig information samlas in och formuläret med träffen skickas till Sirene. Detta gör att kontrollen kan slutföras utan någon kontakt med föremålet för registreringen, samtidigt som den information som behövs samlas in. [*Litauen, 2023*]
- Enheten för passagerarinformation ansvarar för insamlingen och behandlingen av passageraruppgifter avseende alla flygningar som för närvarande utförs i landet. Enhetens roll är att (dygnet runt alla dagar i veckan) informera de behöriga brottsbekämpande myndigheterna om behovet av att ytterligare granska inresande och utresande passagerare, efter en automatisk jämförelse av deras uppgifter mot relevanta databaser (t.ex. Schengens informationssystem och I24/7) eller mot abstrakta profiler som modellerats i samarbete och/eller på begäran av sådana myndigheter. Enheten får förfrågningar från alla brottsbekämpande organ och har därför en unik möjlighet att upptäcka överlappande utredningar och personer av intresse samt underrätta respektive organ. Ett väl utvecklat ärendehanteringssystem för att hantera kommunikationen med behöriga myndigheter och enheter för passagerarinformation i andra medlemsstater, som upprättats enligt internationell bästa praxis, är centralt för att enheten ska kunna fullgöra sina uppgifter och utbyta information. Verksamheten tar vederbörlig hänsyn till de dataskydds- och förfarandekrav som fastställs i relevant EU-rätt och nationell rätt. Enheten bedriver proaktivt informationskampanjer om de möjligheter den erbjuder och är utrustad med högkvalitativ teknisk och mänsklig kapacitet. [*Lettland, 2023*]

Landgränser

- **Automatisk förhandskontroll i Schengens informationssystem av fordon som närmar sig kontrollbasen vid en landgräns via automatisk avläsning av registreringsskyltar, inklusive utvidgning avseende föremål.** [*Kroatien, 2024*]

Gränsövervakning

- Gränsbevakningstjänstemännen använder drönare för övervaknings- och interventionsåtgärder. Var och en av de regionala enheter som är ansvariga för de yttre landgränserna är anslutna till systemet. Systemet består av tre plattformar (obemannade små motorsegelflygplan), en markstation (med fjärrkontroll, skärmar och en antenn) och

annan hjälputrustning. Plattformarna är utrustade med konventionella kameror och mörkerkameror, och en av plattformarna kan användas under alla tider på dygnet. Högupplösta bilder från kamerorna skickas i realtid antingen till markstationen eller till andra anslutna mottagare. Detta drönarsystem kan förstärka kapaciteten för gränsövervakning, förbättra situationsmedvetenheten och öka insatsförmågan. När ett flygande föremål upptäcks får den regionala samordningscentralen omedelbart information för att kunna avgöra vilka särskilda interventionsåtgärder som ska vidtas. [Polen, 2019]

- **Ett system med elektroniska hinder har installerats längs större delen av den yttre landgränsen. Det består av ett stort antal dag-, natt- och värmekameror samt rörelsesensorer och seismiska sensorer. Systemet övervakas av regionala centrum, som sänder automatiska larm till lokala samordningscentraler för utsändning av patruller. På detta sätt upptäcks obehörig gränspassage, samtidigt som realtidsövervakning möjliggörs och patrullernas responstid förkortas. [Polen, 2024]**
- **Den nationella gränsbevakningen använder ett it-system för planering, samordning och rapportering av operativa åtgärder. Systemet fungerar som en all-i-ett-plattform för att öka den övergripande effektiva kontrollen av de yttre gränserna. Det har flera moduler som gör det möjligt för användaren att spara och dela information om händelser, visa händelser på en karta, planera patrulleringar och arbetsscheman, visa de operativa enheternas position i realtid och översända rapporter. [Polen, 2024]**

Nationell databas för gränsövervakning

- Grunden för den nationella gränsövervakningen utgörs av en omfattande och effektiv nationell databas som kombinerar alla relevanta funktioner som krävs för att stödja operativa och taktiska arbetsuppgifter. Detta system uppfyller alla delar av gränsövervakningens operativa cykel, inklusive tillhandahållande av stöd för insamling av information, rapportering om verksamhetens taktiska och operativa resultat, planering av skift, förvaltning och samordning av patruller, utformning av effektiva insatser på fältet och tillhandahållande av en enhetlig situationsmedvetenhet. Programvaran består av en gemensam plattform för alla brottsbekämpande myndigheter, vilket säkerställer en effektiv resursanvändning i nödsituationer och fördelen att sammanställa lägesbilden inom angivna ansvarsområden. Programvaran är kopplad till funktionerna i den mobila it-miljö som används av fältpatrullen. Tack vare dess övergripande och enhetliga utformning kan systemet användas på lokal, regional och nationell nivå. [Estland, 2023]

ÅTERVÄNDANDE

Det nationella återvändandesystemets effektivitet

Återvändandeförfaranden

- Rutinen att fatta beslut om återvändande, avlägsnande och inreseförbud i ett enda steg minskar den administrativa bördan, samtidigt som de återvändande personernas processuella rättigheter respekteras fullt ut. [*Österrike, 2015*]
- Förfarandet med att informera om avsikten att utfärda ett inreseförbud när en olaglig vistelse upptäcks i samband med en utresekontroll, för att ge tredjelandsmedborgaren möjlighet att göra invändningar, gör att myndigheterna kan utfärda ett inreseförbud utan att avbryta tredjelandsmedborgarens avresa samtidigt som tredjelandsmedborgarens rättigheter respekteras. [*Nederländerna, 2021*]
- **De nationella myndigheterna har utarbetat ett meddelande om tillgängligt stöd för återanpassning som ska undertecknas av tredjelandsmedborgare efter samråd. Detta lagras i deras ärendeakter och underlättar kommunikationen med återvändanderådgivare vid förvarsenheterna.** [*Kroatien, 2024*]
- **Ömsesidigt erkännande av beslut om återvändande som utfärdats av andra medlemsstater. Om en tredjelandsmedborgare som inte har rätt att stanna kvar påträffas och har ett beslut om återvändande som utfärdats av ett annat EU-land kommer de nationella myndigheterna att erkänna och verkställa detta beslut utan dröjsmål. De kommer inte att utfärda något nytt beslut om återvändande eller kontakta det utfärdande landet, utan kommer i stället att skicka personen till dennes återvändandeland, efter en uppdaterad bedömning där så är motiverat.** [*Tjeckien, 2024*]

Förfarande vid påtvingat återvändande

- Förfaranden har införts för att ge myndigheterna möjlighet att fatta ett snabbt beslut om en asylansökan som lämnas in under avlägsnandeprocessen för att undvika att avlägsnandet av en tredjelandsmedborgare skjuts upp eller försenas, samtidigt som man säkerställer att principen om *non-refoulement* tillämpas effektivt. [*Nederländerna, 2015*]

Frivilligt återvändande

- Under hela återvändandeprocessen är ett frivilligt återvändande en viktig prioritering för de nationella myndigheterna. Det finns en proaktiv strategi för att motivera tredjelandsmedborgare att återvända frivilligt i alla steg av förfarandet, särskilt vid förvarsenheterna. Förvarsenheterna anses bidra till ett frivilligt återvändande, och ärendehandläggarna och myndigheterna försöker aktivt motivera tredjelandsmedborgare att lämna landet frivilligt, samtidigt som de erbjuder lämpligt boende och stöd. [*Nederländerna, 2021*]

- Den tidiga kontakten med återvändande personer för att främja frivilligt återvändande/frivillig avresa och ge återvändande personer möjlighet att delta i ett program för frivilligt återvändande i alla skeden av återvändandeprocessen främjar och ökar användningen av frivilligt återvändande och återanpassning som en integrerad del av ett gemensamt EU-system för återvändande i linje med EU:s strategi för frivilligt återvändande och återanpassning. [*Luxemburg, 2016, Danmark, 2022*]

It-system

- Det nationella it-system för hantering av återvändandeärenden som utvecklats i linje med Frontex modell (RECAMAS) ger de myndigheter som arbetar med återvändanden ett effektivt och integrerat verktyg som underlättar en ändamålsenlig hantering av återvändandeärenden. [*Italien, 2021, Estland, 2023*]
- Anslutningen av det nationella systemet för hantering av migrationsärenden till Frontex modul för ansökan om återvändande för charterflygningar ger de nationella myndigheterna möjlighet att direkt nå alla charterinsatser som organiseras med stöd av Frontex så att de kan organisera och delta i återvändandeinsatser på ett effektivare sätt. [*Österrike, 2020*]

Förvar inför avlägsnande

Förvarsenheter

- Ett särskilt barnrum i registreringslokalerna för utländska medborgare ger barnen en lämplig och stimulerande omgivning. De långa öppettiderna och den obegränsade tillgängligheten, närvaron av socialarbetare och tillgången till en stor mängd spel och aktiviteter skapar en trygg miljö för barnen. [*Litauen, 2018*]
- Familjecenter och särskilda psykiatriska avdelningar kan tillgodose de särskilda behoven hos sårbara personer i förvar. Familjecentrets utformning, dess aktiviteter och personalens engagemang gör att familjelivet blir så normalt som möjligt med lämpliga och stimulerande miljöer för familjer och ensamkommande barn. Den psykiatriska avdelningen möjliggör ett nära samarbete mellan berörda parter för att tillgodose behoven hos sårbara personer med psykologiska problem i återvändandeprocessen och ökar samtidigt återvändandeförfarandenas effektivitet. [*Nederländerna, 2021*]
- De utarbetade protokollen och personalens utbildning, i kombination med utformningen av systemet, bidrar till att minska stressen och lidandet för minderåriga i återvändandeprocessen och är i linje med principen om barnets bästa. [*Norge, 2022*]
- På anläggningen för utländska medborgare finns en avdelning för psykiatrisk vård, där tredjelandsmedborgare erbjuds hjälp med psykiska problem såsom posttraumatiskt stressyndrom, samtidigt som man arbetar för att förebygga självmord och stödja dessa personers anpassning. Psykologerna har ett första möte med alla nyanlända och informerar dem om vilka möjligheter som finns till psykologiskt stöd på anläggningen.

Detta gör det möjligt att tidigt identifiera psykologiska problem, vilket kan garantera att sådana fall hanteras på ett effektivt sätt. Avdelningen för psykiatrisk vård kan besökas under kontorstid måndag till fredag efter avtalad tid per telefon eller via en ansökningsblankett. Detta bidrar till att skapa en öppen och trygg miljö, särskilt vid hanteringen av offer för människohandel och andra sårbara personer. [Litauen, 2023]

- **Förvarsförhållandena omfattar rymliga rekreationsområden utomhus vid ett mottagningscentrum, med en särskild lekplats för små barn och ett gräsbevuxet rekreationsområde för vuxna, vilket skapar en trevlig atmosfär med utrymme att vara för sig själv. Detta minskar risken för konflikter och trångboddhet. [Kroatien, 2024]**
- **Förvarsenheten är bemannad med en utbildningsenhet bestående av elva tjänstemän, som anordnar en rad olika utbildningsaktiviteter samt sociala och kulturella aktiviteter (med hänsyn till kulturellt känsliga frågor) och idrottsaktiviteter samt evenemang. Personalen är tillgänglig för de förvarstagna från måndag till lördag, 12 timmar per dag, och poliser är civilklädda. Några av dem har arbetat inom utbildning och psykologi och spelar en aktiv roll för att förebygga konflikter vid enheten. [Polen, 2024]**
- **Förvarsenheterna erbjuder de förvarstagna omfattande sjukvård som är anpassad efter deras behov. Om vård inte kan tillhandahållas på plats tas de förvarstagna snabbt till utomstående specialiserade kliniker. Gränsbevakningen täcker kostnaderna för dessa behandlingar. Om det rör sig om ett allvarligt tillstånd frigges de förvarstagna och överförs till specialiserade vårdorganisationer. [Polen, 2024]**
- **Förvarsenheten tillhandahåller ett särskilt daghem, som är tillgängligt dygnet runt alla dagar i veckan, där mödrar kan ta hand om sina nyfödda barn i en privat och separat inrättning. Rummet är försett med grundläggande möbler och hjälpmedel för omvårdnad av spädbarn. Det finns också en rymlig och väl utrustad sektion för barnomsorg, med många olika åldersanpassade aktiviteter, leksaker och spel. Barn vars föräldrar hålls i förvar på enheten kan besöka lekrummet med föräldrarnas samtycke. För mycket små barn kan besöken även övervakas av någon av deras föräldrar för att skapa en säker och stödande miljö för alla. [Tjeckien, 2024]**
- **Förvarsenheten har infört en rad visuella hjälpmedel, däribland orienteringstavlor, skyltar, uppföranderegler och affischer, som är utformade för att vara barnvänliga och tillgängliga. Dessa material omfattar piktogram och visas på en sådan höjd och har ett sådant utseende att de är lätta att förstå för minderåriga. Frontex verktygslåda för barn (*Toolbox for Children*) har dessutom gjorts allmänt tillgänglig på flera språk. [Tjeckien, 2024]**

INRE GRÄNSER

Gränsöverskridande samarbete i de inre gränsområdena

Operativt samarbete med angränsande medlemsstater

- Gemensamma trilaterala patrulleringar görs på tåg tillsammans med grannländerna. [*Österrike, 2015*]
- En gemensam halvårsrapport om brottsanalys och en rapport om operativ brottsanalys utarbetas mellan medlemsstaterna varannan vecka. En daglig genomgång av brott som begåtts i en av medlemsstaterna förbereds och delas med partnermedlemsstaterna. [*Liechtenstein, 2015*]
- En gemensam analysgrupp har inrättats i ett polisdistrikt i en av gränsregionerna och består av företrädare för olika myndigheter, däribland polisen, tullen och gränsbevakningen. Analyserna används som grund för beslut angående gränskontroller, polisarbete och tullverksamhet. Det noterades att analysrapporter användes för att informera poliser om gemensamma patrulleringar i förväg, däribland på vilka dagar, tidpunkter och platser sådana patrulleringar skulle äga rum. För de hamnar som godkänts för inresor från länder utanför Schengenområdet sammanställs riskanalysrapporter varje månad. Rapporterna ligger till grund för såväl de operativa som de administrativa aspekterna av gränskontrollerna. [*Danmark, 2017*]
- För att säkerställa ett effektivt gränsöverskridande samarbete och en effektiv delning av resurser undertecknade angränsande medlemsstater ett avtal om gemensam användning av hemliga källor till underrättelseuppgifter för att kunna utföra hemliga underrättelseoperationer med en gemensam pool av poliser. [*Litauen, 2018*]
- I det nationella datasystemet börjar skärmen blinka när en insats påbörjas för att omedelbart göra operatörerna uppmärksamma på den nödvändiga uppföljningen. Det har även en funktion för direktsändning. De patrullerande bilarnas geolokalisering är också synlig i systemet. Både centrumen för polis- och tullsamarbete och den gemensamma kontaktpunkten har direkt åtkomst till systemet. [*Tjeckien, 2019*]
- Gemensamma binationella brigader för bekämpning av illegal migration och smuggling har integrerats i en permanent internationell samarbetsmekanism som gör att två angränsande länder kan organisera kontroller mot bakgrund av en delad analys av migrationsriskerna. Dessa så kallade brigader (eller gemensamma enheter), som består av lika många tjänstemän från båda länderna och har valts ut för sina tekniska kunskaper och språkfärdigheter, har inrättats vid den fransk-tyska och den fransk-italienska gränsen och regleras antingen genom Prümavtalen eller ett bilateralt avtal. Förutom att organisera gemensamma patrulleringar erbjuder brigaderna (eller de gemensamma enheterna) gemensamma utbildningar. Detta system med gemensamma brigader underlättar informationsutbytet mellan två angränsande länder och samordningen av

deras kontrollinsatser. Det bör därför uppmuntras och utvidgas till andra gränser, särskilt gränsen mellan Frankrike och Spanien. [*Frankrike, 2021*]

- På regional nivå bygger det gränsöverskridande samarbetet på administrativa protokoll med behöriga myndigheter i de angränsande medlemsstaterna, som i sin tur genomförs genom årliga handlingsplaner. Detta praktiska samarbete omfattar gemensamma riskanalyser, insatser och patrulleringar samt hantering av särskilda evenemang och gemensam utbildning. Gemensamma patrulleringar planeras regelbundet. Detta samarbetskoncept skapar en god grund för gemensamma operativa insatser på regional nivå, en gemensam användning av begränsade resurser och en mer övergripande lägesbild av brottsligheten. [*Estland, 2023, Lettland, 2023*]
- **Proaktiva åtgärder vidtas för att begränsa tillfälligt återinförande av kontroller vid de inre gränserna. Det rör sig om regelbundna och riktade möten med grannländer och ett taktiskt och operativt samarbete i gränsregioner. Gemensam gränsöverskridande utbildning och övningar i förföljande över gränserna anordnas regelbundet, och grundläggande information om denna möjlighet sprids via broschyrer till alla nationella polistjänstemän. Genom ett omfattande nätverk och utsedda högre tjänstemän i varje gränsregion är polismyndigheterna i ständig kontakt med sina (interna) motparter på andra sidan gränsen. Man genomför ständigt gemensam övervakning, analyser och insatser mot framväxande hot. Detta kan utökas till gemensamma patrulleringar, insatser, övningar, planering osv. vid nya eller växande säkerhetshot. Om kontroller vid de inre gränserna återinförs analyseras båda länderna genomförandet för att förhindra att det sker igen i framtiden. [*Slovakien, 2024*]**
- På politisk och strategisk nivå sker detta genom såväl regelbundna som riktade möten och samråd med grannländerna, men huvudfokus ligger på det taktiska och operativa samarbetet i gränsregionerna. Gemensamma utbildningar och övningar om förföljande över gränserna anordnas regelbundet tillsammans med angränsande medlemsstater, och grundläggande information om denna möjlighet görs tillgänglig i form av broschyrer för alla slovakiska polistjänstemän. Genom sitt omfattande nätverk av centrum för polis- och tullsamarbete och genom att utse vissa högre tjänstemän i varje gränsregion som ansvariga för samordningen av det brottsbekämpande samarbetet med grannlandet (befullmäktigade gränsbevakningstjänstemän [*Border Plenipotentiaries*]) har den slovakiska polisstyrkan permanent kontakt med sina motparter på andra sidan av den inre gränsen. Detta säkerställer ständig gemensam övervakning och analys av säkerhetssituationen i gränsregionerna, så att man snabbt kan upptäcka och gemensamt hantera framväxande hot. När vissa säkerhetshot uppstår eller växer intensifieras det gränsöverskridande samarbetet i form av gemensamma patrulleringar, gemensamma åtgärder, gemensamma övningar, gemensam planering m.m. När det trots dessa förebyggande åtgärder i vissa fall ändå anses nödvändigt att återinföra kontroller vid de inre gränserna analyseras genomförandet av dessa kontroller gemensamt av båda länderna efteråt för att

komma fram till möjliga åtgärder för att undvika dem i framtiden. Detta anses vara bästa praxis. [Slovakien, 2024]

- **Intensifierat polissamarbete med angränsande Schengenstater på grund av ett nytt gemensamt patrulleringskoncept som utvecklats från ett avtal från 2023 mellan berörda nationella polishögkvarter. Vid ett centrum för gränsöverskridande polissamarbete inrättades ett operativt centrum med kommando-, kontroll- och kommunikationskapacitet. Insatserna vägleds genom en regional riskbaserad operativ plan. De deltagande patrullerna spåras via GPS-enheter och är medvetna om var deras medarbetare befinner sig via mobila enheter. Gemensamma insatser, inklusive 12–16 blandade patruller per månad, äger rum nära den gemensamma gränsen. Patrulleringstyper och utrustning, såsom drönare och mörkerseende, väljs ut enligt planen. Sedan juni 2022 har ytterligare angränsande Schengenmyndigheter anslutit sig till dessa insatser. [Ungern, 2024]**

INRE SÄKERHET

Nationella strategier för brottsbekämpning

- Vart fjärde år fastställer justitie- och säkerhetsministern den nationella säkerhetsagendan med nationella politiska mål för polisverksamheten. På regional nivå omsätter de lokala myndigheterna de nationella prioriteringarna i regionala politiska mål för polisen i den regionala säkerhetsagendan. De brottsbekämpande myndigheterna bedriver ett underrättelse- och informationsutbyte för att samla in lämpliga uppgifter och underrättelser som kan bidra till den nationella säkerhetsagendan, de regionala säkerhetsagendorna och Europols hotbilda-bedömning avseende grov och organiserad brottslighet. Styrkommittéer från forskningsavdelningen får i uppgift att samordna och övervaka hela förfarandet. Vid den dagliga operativa genomgången får de olika polisenheterna information om vad de bör ägna särskild uppmärksamhet åt inom sitt arbetsområde. Genomgången används till exempel som utgångspunkt för beslutsfattandet i kampen mot organiserad brottslighet och bedömningen av hotnivåer när det gäller sannolikheten för en terroristattack. Dessutom gör de regionala underrättelsetjänsterna egna hot- och säkerhetsbedömningar via sina forsknings- och analysavdelningar. [*Nederländerna, 2021*]
- Riksåklagarmyndigheten utsåg en sambandsåklagare till den gemensamma kontaktpunkten, som ofta rådfrågas om flaggning av registreringar och internationella arresteringsorder, komplicerade internationella brottsutredningar och andra fall där ett åklagarperspektiv behövs. [*Portugal, 2022*]
- De utländska sambandsmännen bedriver ett mycket nära samarbete med den centrala myndigheten för internationellt rättsligt samarbete, som kan ge råd och bistå vid utarbetandet av europeiska utredningsorder eller framställningar om ömsesidig rättslig hjälp till medlemsstaten. [*Portugal, 2022*]
- Polisens enheter för brottsanalys använder sig av ett analysverktyg som gör det möjligt att upprätta ”profiler” för brottsföreteelser baserat på operativa uppgifter. Användaren kan då se en interaktiv visualisering av brottsföreteelsen samt dess trender, tillvägagångssätt och utveckling. Sedan denna applikation började användas 2019 har polisen avsevärt utökat antalet analyserade brottsföreteelser och användare. [*Litauen, 2023*]

Organisation av den gemensamma kontaktpunkten för internationellt informationsutbyte inom brottsbekämpning

Organisation, informationsutbyte

- För att bättre samordna det internationella polissamarbetet har polismyndigheten skapat ett nätverk av kontaktpersoner för internationellt polissamarbete. De är stationerade vid

alla regionala polisstationer och vid huvudstadens centrala polishögkvarter. Kontaktpersonerna bidrar till att förbättra kvaliteten och underlätta samordningen av förfrågningar om informationsutbyte. [*Polen, 2019*]

- Det finns ett väletablerat dagligt flöde av brottsrapportering från lokal nivå till regional och nationell nivå. En elektronisk rapport om händelser under de senaste 24 timmarna finns regelbundet tillgänglig för den lokala polisstationens ledningsgrupp, den regionala polismyndigheten och statens centrala polishögkvarter. Detta gör att välgrundade beslut kan fattas på alla nivåer. [*Tyskland, 2020*]
- I systemet för samordning av insatser mot terrorism samlas alla underrättelser in från de olika polisorganisationer och institutioner som är ansvariga för att förebygga och bekämpa terrorism, våldsbejakande radikalism samt grov och organiserad brottslighet. Systemet utgör ett lämpligt alternativ genom att informationshantering kombineras med operativ samordning i en situation där de relevanta nationella myndigheterna inte har åtkomst till varandras databaser. [*Spanien, 2022*]
- Internationella handläggare utstationeras på regional nivå vid olika polisinrättningar. Dessa tjänstemän ingår i den gemensamma kontaktpunkten och genomgår fyra veckors utbildning i stora it-system, utbyte av tilläggsinformation via Sirenekanalen, hantering av biometriska uppgifter och fältbesök hos Europol och Eurojust. De har fullständig åtkomst till den gemensamma kontaktpunktens ärendehanteringssystem och Interpols säkra globala poliskommunikationssystem I-24/7 och är behöriga att skapa registreringar i Schengens informationssystem och Interpolmeddelanden. De har även åtkomst till samma relevanta system och tillstånd som en handläggare vid det nationella Sirenekontoret och centrumet för internationell kommunikation. Detta har gjort att varje lokal avdelning har sakkunskap om Schengens informationssystem. De internationella handläggarna kontrollerar dessutom den begärda informationens kvalitet och rättsliga relevans, utarbetar Siena-meddelanden som ska skickas till sambandsmännen vid Europol och tillhandahåller utbildning om internationellt polissamarbete inom den lokala polisinrättningen. [*Finland, 2023*]
- **Ett integrerat ärendehanteringssystem används av den nationella polisen för att underlätta realtidskommunikation, resurssamordning och uppgiftstilldelning inom kommandocentralerna. Den användarvänliga designen möjliggör snabba insatser och effektiv samordning i dynamiska situationer genom att kommandon och information kan delas direkt med patrullerna och de specialiserade enheterna. Systemet förbättrar den operativa beredskapen och den allmänna säkerheten och omfattar även viktiga partner utanför poliskåren, såsom tullen, brandkåren och ambulanstjänster, för informationsutbyte i realtid och en sammanhängande resursfördelning.** [*Tjeckien, 2024*]

Organisation

- Det permanenta underrättelse- och analyscentrumet för Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet möjliggör effektivt samarbete och effektiv samordning

mellan de brottsbekämpande myndigheterna, bland annat genom att ta fram gemensamma verktyg för analys och hotbedömning. [*Finland, 2018*]

- Inrättandet av centrala myndigheter som inriktar sig på en viss typ av brott med hjälp av resurser från olika administrationer leder till mycket goda operativa resultat. [*Frankrike, 2021*]
- En effektiv struktur för att inte bara ta fram den nationella hotbedömningen utan även särskilda hot- och riskbedömningar. I strukturen kombineras en centralt organiserad kvalitetskontroll med en behovsanalys på regional nivå. Den sektorsöverskridande strategiska analysenheten är ansvarig för en strategisk analys av brottsligheten. Enheten består av en grupp som arbetar på nationell nivå och fältgrupper i flera av regionerna. Kvalitetskontrollen utförs på central nivå, vilket även säkerställer överensstämmelse mellan de olika analysverktygen. Enheten utarbetar den årliga nationella hotbedömningen med inriktning på organiserade kriminella grupper. [*Frankrike, 2021*]
- Samförståndsavtalet mellan polisen och tullen möjliggör ett omfattande samarbete mellan de båda myndigheterna. I samarbetet ingår utbyte av relevant information samt strategiska, taktiska och operativa underrättelser, framför allt genom underlättad ömsesidig åtkomst till databaser, med vederbörlig hänsyn till enskildas rättigheter och dataskyddsbestämmelser, utveckling och främjande av bästa praxis, förfaranden för operativa frågor med avseende på gemensamma insatser, gemensamma mobila patruller, gemensamma utredningsgrupper, gemensamma underrättelsegrupper, utbyte av utrustning mellan olika avdelningar och samarbete om utveckling, inköp, införande och användning av teknik. [*Cypern, 2021*]
- Den gemensamma kontaktpunkten har en riskanalysgrupp som ansvarar för en mer djupgående analys av de nationella och internationella framställningar som inkommer till den gemensamma kontaktpunkten. Gruppen är även ansvarig för att samla in kompletterande information i tillgängliga databaser och tillhandahålla analysrapporter om upptäckta brottstrender och brottsmetoder. Rapporterna vidarebefordras sedan till åklagare och/eller respektive polismyndighet som underlag i aktuella utredningar. [*Portugal, 2022*]
- Avdelningen för internationellt samarbete kombinerar utbyte av operativ information med strategiskt beslutsfattande på internationell nivå. Denna avdelning inrymmer den nationella gemensamma kontaktpunkten för internationellt informationsutbyte inom brottsbekämpning och har representanter från såväl de nationella och regionala polisstyrkorna som tullmyndigheten. De båda berörda myndigheterna har ett nätverk av experter på internationellt polissamarbete som ger stöd och råd till underrättelseenheterna på regional nivå när det gäller användningen av instrument för internationellt polissamarbete. De huvudansvariga brottsbekämpande myndigheterna anordnar regelbundna utbildningar för experter på internationellt polissamarbete. Experterna utgör en del av myndigheternas enheter på regional nivå och utför denna uppgift vid sidan av sitt dagliga arbete. Kunskap överförs till nätverket vid ett årligt möte, dit bland andra de nationella sambandsmännen vid Europol bjuds in som talare.

Mellan dessa möten sprids kunskap om nya förfaranden till nätverket antingen via nyhetsbrev eller tillfälliga möten. Experterna i myndigheternas nätverk får dessutom en veckas grundutbildning innan de ansluter sig till nätverket. Dessa nätverk av experter underlättar spridningen av kunskap om internationellt polissamarbete på regional nivå. [*Spanien, 2022*]

- **Den nationella enheten för passagerarinformation är integrerad i den nationella gemensamma kontaktpunkten, som hanterar alla PNR-relaterade ärenden för olika myndigheter (polisen, tullen, underrättelsetjänsten, militärpolisen, åklagarmyndigheten, domstolar m.fl.). Denna integrering gör systemet mer omfattande och stärker den gemensamma kontaktpunktens roll som ett allmänt informationsnav för allt informationsutbyte om internationell säkerhet. Att dela ett och samma ärendehanteringssystem med andra gemensamma kontaktpunkter möjliggör enkel integrering och dubbelkontroll av information, vilket leder till en mer omfattande analys.** [*Slovakien, 2024*]

Användning av Europols verktyg för gränsöverskridande samarbete och informationsutbyte

- Uppgifter från det nationella systemet för polisutredningar laddas automatiskt upp i Europols informationssystem. Databasen över pågående utredningar är kopplad till ett automatiserat inmatningsprogram i Europols informationssystem. Ny information matas in, befintlig information kompletteras och gammal information raderas varje dag. Denna process är helt automatiserad. Europols nationella enhet hanterar träffar mellan nationella utredningar och utländska utredningar som redan finns tillgängliga i Europols informationssystem. [*Nederländerna, 2021*]
- **Integrering av QUEST (*Querying Europol Systems*) i det nationella söksystemet för att göra sökningar i Europols informationssystem. Dessutom utökades sökområdet till alla objekt som är tillgängliga i systemet, och tullen kommer att ha tillgång till samma sökfunktion. Detta har ökat antalet sökningar, vilket gör medlemsstaten till den tredje mest aktiva att använda sökfunktionen 2024.** [*Ungern, 2024*]